

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور

عنوان:
شناسایی، نوع، پرائکنش و آمايش
گونه های بومزاد و غیر بومزاد
ذخایر ژنتیکی آبهای خلیج فارس

مجری:
تورج ولی نسب

شماره ثبت
۵۵۱۳۹

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور

عنوان طرح/پژوهش : شناسایی، تنوع، پراکنش و آمایش گونه های بومزاد و غیر بومزاد ذخایر ژنتیکی آب های خلیج فارس
کد مصوب: ۹۶۰۱-۹۵۰۱-۱۲-۰۱۷-۱۲۴۸
نام و نام خانوادگی نگارنده/نگارنده گان : تورج ولی نسب
نام و نام خانوادگی مجری مسئول (اختصاص به پژوهه ها و طرحهای ملی و مشترک دارد) : -
نام و نام خانوادگی مجری / مجریان : تورج ولی نسب
نام و نام خانوادگی همکار(ان) : محمد پور کاظمی، آرزو وهاب نژاد، سید عباس طالب زاده، علی سالارپوری،
غلامرضا دریانبرد
نام و نام خانوادگی مشاور(ان) : -
نام و نام خانوادگی ناظر(ان) : -
 محل اجرا : استان تهران
تاریخ شروع : ۹۶/۱/۱
مدت اجرا : ۱ سال
ناشر : موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور
تاریخ انتشار : سال ۱۳۹۸
حق چاپ برای مؤلف محفوظ است . نقل مطالب ، تصاویر ، جداول ، منحنی ها و نمودارها با ذکر مأخذ
بلامانع است .

«سوابق طرح یا پروژه و مجری مسئول / مجری»

طرح/پروژه : شناسایی، تنواع، پرآکنش و آمايش گونه های بومزاد و

غیر بومزاد ذخایر ژنتیکی آب های خلیج فارس

کد مصوب : ۱۴۸-۱۲-۰۱۷-۹۵۰۱-۹۶۰۲۷

شماره ثبت (فروست) : ۵۵۱۳۹ تاریخ : ۱۳۹۷/۱۲/۱

با مسئولیت اجرایی جناب آقای تورج ولی نسب دارای مدرک تحصیلی دکتری تخصصی در رشته شیلات تولید و بهره برداری می باشد.

پروژه توسط داوران منتخب بخش زیست فناوری و فرآوری آبزیان

در تاریخ ۹۶/۱۲/۵ مورد ارزیابی و با رتبه خوب تأیید گردید.

در زمان اجرای پروژه، مجری در :

ستاد پژوهشکده مرکز ایستگاه

با سمت عضو هیئت علمی در موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور مشغول بوده است.

عنوان	« فهرست مندرجات »	صفحه
چکیده		۱
۱- مقدمه		۲
۲- مرور پیشینه پژوهش		۴
۲-۱- مهره داران دریایی خلیج فارس		۴
۲-۱-۱- ماهیان خلیج فارس		۴
- تنوع گونه ای		۴
۲-۱-۲- خزندگان دریایی		۱۸
۲-۱-۲-۱- مارهای دریایی		۱۸
۲-۱-۲-۲- لاک پشت های دریایی خلیج فارس		۲۱
۲-۱-۳-۱- لاکپشت سبز (<i>Chelonia mydas</i>)		۲۳
۲-۱-۳-۲- لاکپشت سرخ (<i>Caretta caretta</i>)		۲۳
۲-۱-۳-۳- لاکپشت زیتونی (<i>Lepidochelys olivacea</i>)		۲۴
۲-۱-۳-۴- لاکپشت چرمی (<i>Dermochelys coriacea</i>)		۲۴
۲-۱-۳-۵- لاکپشت منقار عقابی (<i>Eretmochelys imbricata</i>)		۲۵
۲-۱-۴- پستانداران دریایی خلیج فارس		۲۷
۲-۱-۴-۱- راسته آب بازان		۲۷
۲-۱-۴-۲- خانواده دلفین ها (Delphinidae)		۲۸
۲-۱-۴-۳- خانواده پورپویزها		۳۱
۲-۱-۴-۵- خانواده نهنگ ها		۳۲
۲-۱-۴-۶- راسته گاو های دریایی (Sirenia)		۳۴
۳- جمع بندی		۳۵
منابع		۳۶
چکیده انگلیسی		۴۰

چکیده

منابع آبی آب های جنوبی کشور شامل دو اکوسیستم مهم آب های خلیج فارس و دریای عمان بوده که مهره داران آبی متفاوتی از جمله ماهیان، پستانداران دریایی و خزندگان دریایی را شامل می شود. طبق منابع و گزارشات علمی موجود تمامی ماهیان متعلق به دو گروه ماهیان استخوانی و ماهیان غضروفی بوده که ۸۶۰ گونه ماهی متعلق به ۳۱ راسته و ۱۴۲ خانواده شناسایی شده‌اند. در این بین تعداد محدودی از جمله ماهیان حلوا سفید، یال اسبی و ساردين ماهیان، ماهی شوریده، سارم، سوکلا، فانوس ماهیان مورد بررسی تنوع ژنتیکی یا ژنتیک جمعیت قرار گرفته اند. از طرف دیگر از نظر پستانداران دریایی تعداد ۱۰ گونه دلفین و ۱۴ گونه نهنگ و یک گونه گاو دریایی شناسایی شده اند. در خصوص مارهای دریایی نیز تعداد ۹ گونه مار متعلق به ۶ جنس و ۲ زیر خانواده گزارش شده است. لازم به توضیح است که هیچ بررسی ژنتیکی قابل ذکری بر روی گونه های موجود از پستانداران دریایی و مارهای دریایی در آبهای خلیج فارس و دریای عمان انجام نشده و در خصوص لاک پشت های دریایی دو منطقه قشم و کیش در خلیج فارس مورد بررسی ژنتیکی قرار گرفته است.

کلمات کلیدی: مهره داران دریایی، تنوع گونه ای، اکوسیستم، خلیج فارس